

Uthusgrunder

Ett litet uthus brukar ha en grundläggning som består av fyra hörnstenar. Det vanligaste problemet är att grundstenar sjunkit och att marken har höjts med rötta i väggens nedre del som följd.

Större uthus är ofta grundlagda på stolpar av sten eller trä, särskilt om byggnaden ligger i en sluttning. Ibland är utrymmet mellan stolparna täckt med brädor, ibland har man byggt en hel stenmur. Trästolparna står på grundstenar. Skador uppstår om marken höjts, så att stolpen står i fuktig jord eller genom att grundstenar förskjutits på grund av tjälen.

Lämpliga åtgärder är att sänka marken så att grunden kommer fram och att leda bort vatten. Eventuellt kan man bli tvungen att lyfta byggnaden med domkrafter för att justera grundstenarna.

Ibland kan man behöva gjuta en betongsula under en eller flera grundstenar, om marken har dålig bärlighet.

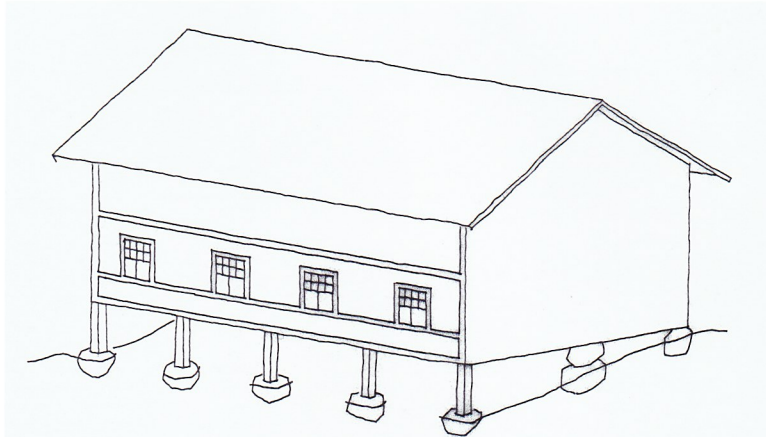
Vid byggnader grundlagda på stolpar handlar det om utbyte eller upprätning av skadade stolpar.

Tyvärr kan man inte räkna med att insatsen varar för evigt, man får hålla efter grunden och justera marknivåerna då och då.

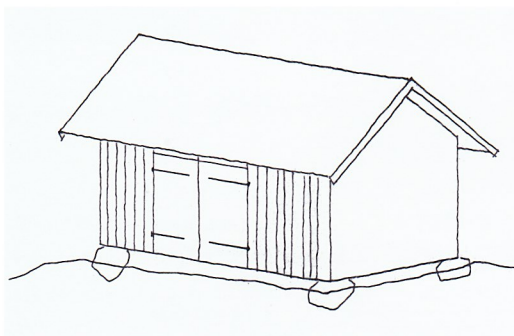
Härbren och magasin

De uthus som man i äldre tid lagt ner mest möda på är härbren och magasin, där säd och andra dyrbarheter förvarades. Dessa byggnader är mycket välbyggda och det gäller även grunderna, som har utrustats med ett extra syllvarv, syllram, i kraftiga dimensioner. I syllramens hörn har man ställt 0,5–1 m höga stolpar och på dessa är den egentliga syllen lagd. Denna gedigna konstruktion har bidragit till att dessa byggnader tillhör de äldsta träbyggnaderna som finns kvar i landet – flera är medeltida.

Om marken ligger för högt får ramsyllen rötskador. Att byta eller

Större uthusbyggnader är ofta grundlagda på stolpar av sten eller trä, särskilt om byggnaden ligger i en sluttning.

Ett litet uthus har oftast en grundläggning som bara består av fyra hörnstenar.

laga en ramsyll är ett kvalificerat arbete som bör utföras av en yrkeskunnig timmerman.

Litteraturtips

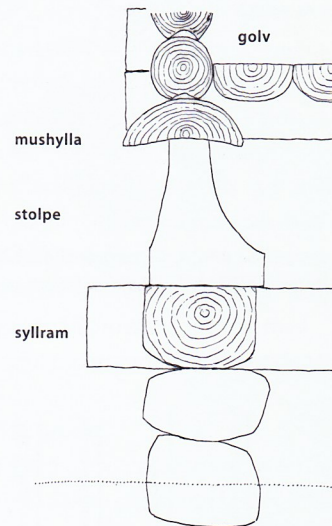
Ove Hidemark m.fl.: *Så renoveras torp & gårdar*, ICA Bokförlag, 1995

Mark och grund ingår i serien **Information om byggnadsvård** utgiven av länsstyrelserna i Gävleborgs, Västmanlands och Örebro län. Utgivning har skett med stöd av Riksantikvarieämbetet.

Text och illustrationer: Blomberg & Linscott Arkitekter
Grafisk form: Oform
Tryck: Sahlanders Grafiska AB 1999

Bladen kan beställas från Länsstyrelserna i Gävle, Västerås och Örebro eller hämtas från www.raa.se/trad&bygg2000

Ditt länsmuseum kan ge ytterligare råd och tips om bra hantverkare.

Grundläggning av härbren och magasin. I syllramens hörn står stolpar som syllen ligger på. Syllen består ofta av en halv stock som ligger med bredsida ner. Den kallas mushylla för att den hindrar möss och andra smådjur från att ta sig in.